

**UGOVOR IZMEĐU REPUBLIKE TURSKE
I REPUBLIKE HRVATSKE
O SOCIJALNOM OSIGURANJU**

Republika Turska i Republika Hrvatska želeći urediti odnose između dviju država na području socijalnog osiguranja, dogovorile su sljedeće:

**DIO I.
OPĆE ODREDBE**

**Članak 1.
Definicije**

1. U svrhu ovog Ugovora:

- (a) "Ugovorna stranka" označava Republiku Tursku, odnosno Republiku Hrvatsku,
- (b) "Zakonodavstvo" označava zakone, podzakonske propise i druge pravne propise koji se odnose na grane i sustave socijalnog osiguranja navedene u članku 2. ovog Ugovora,
- (c) "Nadležno tijelo" označava, u odnosu na Republiku Tursku Ministarstvo rada i socijalnog osiguranja, a u odnosu na Republiku Hrvatsku Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi,
- (d) "Nadležni nositelj" označava ustanove nadležne za pružanje davanja prema zakonodavstvu navedenom u članku 2. ovog Ugovora,
- (e) "Nositelj" označava tijela ili ustanove odgovorne za primjenu cijelog ili dijela zakonodavstva, navedenog u članku 2. ovog Ugovora,
- (f) "Osigurana osoba" označava osobe koje podliježu ili su podlijegale zakonodavstvu, navedenom u članku 2. ovog Ugovora,
- (g) "Razdoblja osiguranja" označavaju razdoblja tijekom kojih su bili uplaćeni doprinosi kao i sva ostala razdoblja priznata prema zakonodavstvu navedenom u članku 2. ovog Ugovora,
- (h) "Mirovina", "prihod" i "davanje" označava sve mirovine, prihod i davanja predviđena zakonodavstvom navedenim u članku 2. ovog Ugovora,
- (i) "Prebivalište" označava mjesto u kojem osoba prebiva i u kojem je prijavljena u skladu s odgovarajućim pravnim propisima,
- (j) "Boravak" označava privremeni boravak na teritoriju jedne ugovorne stranke osobe koja ima prebivalište na teritoriju druge ugovorne stranke,
- (k) "Članovi obitelji" označava osobe određene ili priznate kao takve, prema zakonodavstvu koje primjenjuje nadležni nositelj,
- (l) "Nadživjele osobe" označava osobe određene ili priznate kao takve, prema zakonodavstvu prema kojem se pružaju davanja za slučaj smrti.

2. Drugi izrazi koji nisu određeni u stavku 1. ovoga članka imaju značenje koje im pripisuje odgovarajuće zakonodavstvo koje se primjenjuje.

Članak 2.
Zakonodavstvo koje Ugovor obuhvaća

1. Ovaj Ugovor obuhvaća sljedeće zakonodavstvo:

- U odnosu na Republiku Tursku;

- 1) Zakonodavstvo koje obuhvaća radnike i poljoprivrednike (invalidnost, starost, smrt, nesreća na poslu i profesionalne bolesti, bolest i majčinstvo)
- 2) Zakonodavstvo kojim su uređena prava državnih službenika (invalidnost, starost i smrt),
- 3) Zakonodavstvo koje obuhvaća osiguranje obrtnika, samostalnih umjetnika i drugih samostalnih djelatnika i individualne poljoprivrednike (invalidnost, starost i smrt),
- 4) Zakonodavstvo koje se odnosi na mirovinske fondove zaposlenih u bankama i osiguravajućim društvima (invalidnost, starost, smrt, nesreća na poslu i profesionalne bolesti, bolest i majčinstvo).
- 5) Zakonodavstvo o osiguranju za slučaj nezaposlenosti koji se primjenjuje na osigurane radnike koji rade na temelju ugovora o radu.

- U odnosu na Republiku Hrvatsku;

- 1) o obveznom zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti, koje obuhvaća i zaštitu majčinstva i osiguranje za slučaj nesreće na poslu i profesionalne bolesti;
  - 2) o obveznom mirovinskom osiguranju (starosna, invalidska i obiteljska mirovina, profesionalna rehabilitacija i novčana naknada za tjelesno oštećenje), koje obuhvaća i osiguranje za slučaj nesreće na poslu i profesionalne bolesti;
  - 3) o obveznom osiguranju za slučaj nezaposlenosti.
2. Ovaj Ugovor također obuhvaća i zakonodavstvo kojim se mijenja, dopunjuje ili ujedinjuje zakonodavstvo navedeno u stavku 1. ovog članka.
3. Ovaj će Ugovor također obuhvatiti zakonodavstvo koje se odnosi na novi režim socijalnog osiguranja ili na nove grane socijalnog osiguranja ako se o tome sporazume ugovorne stranke.

Članak 3.
Osobe na koje se Ugovor primjenjuje

Ovaj Ugovor se primjenjuje na osobe koje su podlijegale zakonodavstvu jedne ili objiju ugovornih stranaka, ili podliježu zakonodavstvu jedne od ugovornih stranaka, kao i na članove obitelji i nadživjele osobe tih osoba, ako ovim Ugovorom nije drugačije određeno.

Članak 4.
Jednakost postupanja

Nije li drugačije određeno ovim Ugovorom, osobe koje prebivaju na teritoriju jedne ugovorne stranke i na koje se primjenjuje ovaj Ugovor, izjednačene su u pravima i obvezama predviđenima zakonodavstvom ugovorne stranke u kojoj imaju prebivalište pod istim uvjetima kao i državljani te ugovorne stranke.

Članak 5.
Izvoz davanja

Nije li drugačije predviđeno ovim Ugovorom, davanja stečena prema zakonodavstvu jedne ugovorne stranke osobama navedenima u članku 3. ovog Ugovora isplaćuju se bez umanjivanja za vrijeme njihova prebivanja na teritoriju druge ugovorne stranke ili na teritoriju treće države koja nije ugovorna stranka.

Članak 6.
Spriječavanje preklapanja davanja

1. Ako je, prema zakonodavstvu jedne ugovorne stranke, stečeno davanje smanjeno, obustavljeno ili ukinuto u slučaju poklapanja s drugim davanjem iz socijalnog osiguranja ili s nekim prihodom, isto vrijedi i za davanja iz socijalnog osiguranja stečena prema zakonodavstvu druge ugovorne stranke ili u odnosu na prihod ostvaren na teritoriju druge ugovorne stranke.
2. Stavak 1. ovoga članka se ne primjenjuje na davanja ostvarena na temelju invalidnosti, starosti, smrti, i nesreće na poslu i profesionalne bolesti koja trebaju pružiti nositelji obiju ugovornih stranaka.

DIO II
ZAKONODAVSTVO KOJE SE PRIMJENJUJE

Članak 7.
Opća pravila

Nije li drugačije određeno ovim Ugovorom:

1. Osobe koje su zaposlene na teritoriju jedne ugovorne stranke, u odnosu na to zaposlenje, podliježu isključivo zakonodavstvu te ugovorne stranke, čak i ako prebivaju na teritoriju druge ugovorne stranke, ili ako je njihov poslodavac i li s jedište njihova poslodavca s mješteno n a teritoriju druge ugovorne stranke.
2. Samostalni djelatnik koji obavlja zanimanje na području jedne ugovorne stranke podliježe zakonodavstvu te ugovorne stranke, čak i ako prebiva na teritoriju druge ugovorne stranke.
3. Državni službenici jedne ugovorne stranke, i osobe koje se takvima smatraju, podliježu zakonodavstvu one ugovorne stranke koja ih zapošljava.

Članak 8.
Privremeno izaslanje

1. Ako o sobu z zaposlenu n a teritoriju jedne u govorne s tranke poslodavac u puti radi obavljanja određenih poslova na teritorij druge ugovorne stranke, ta osoba nastavno podliježe zakonodavstvu prve ugovorne stranke tijekom razdoblja koje ne prelazi 24 mjeseca, pod uvjetom da zadrži svojstvo zaposlenika kod istog poslodavca. To se razdoblje može produžiti najviše do 60 mjeseci na temelju prethodne suglasnosti nadležnih tijela obiju stranaka.
2. Ako samostalni djelatnik, koji obavlja zanimanje na teritoriju jedne ugovorne stranke, ode na teritorij druge ugovorne stranke radi privremenog obavljanja svojeg zanimanja, nastavno podliježe zakonodavstvu prve ugovorne stranke tijekom razdoblja koje ne prelazi 24 mjeseca. To se razdoblje može produžiti do najviše 60 mjeseci na temelju prethodne suglasnosti nadležnih tijela obiju stranaka.

Članak 9.

Osobe u međunarodnom prijevozu

1. Osoba koja je član putujućeg ili letećeg osoblja poslodavca koji, na temelju najma ili za svoj vlastiti račun, obavlja usluge međunarodnog prijevoza putnika ili stvari cestovnim, željezničkim, zračnim ili vodenim putevima, i koje ima svoje sjedište na teritoriju druge ugovorne stranke, podliježe zakonodavstvu te stranke.
2. Osoba koja je zaposlena u podružnici ili stalnom predstavništvu, osnovanom na teritoriju druge ugovorne stranke, različitom od onoga na kojem poslodavac ima svoje sjedište, podliježe zakonodavstvu one ugovorne stranke na čijem području je osnovana takva podružnica ili stalno predstavništvo.

Članak 10.

Članovi posade broda

1. Osoba koja je zaposlena na brodu koji vije zastavu jedne ugovorne stranke, podliježe zakonodavstvu te ugovorne stranke.
2. Ako se osoba, koja inače obavlja zanimanje u teritorijalnim vodama ili u luci jedne ugovorne stranke, ali koja nije član posade, zaposli na ukrcaju, iskrcaju ili popravku broda koji vije zastavu druge ugovorne stranke, ili ako nadgleda takve poslove, podliježe zakonodavstvu ugovorne stranke kojoj pripada luka ili teritorijalne vode.
3. Osoba koja je zaposlena na brodu koji vije zastavu jedne ugovorne stranke, i koju na temelju tog zaposlenja plaća poslodavac koji ima glavno mjesto poslovanja, ili osoba koja ima prebivalište, na području druge ugovorne stranke, podliježe zakonodavstvu posljednje navedene ugovorne stranke ako prebiva na njezinom teritoriju; poslodavac ili osoba koja plaća naknadu smatra se poslodavcem za svrhu primjene navedenog zakonodavstva.

Članak 11.

Diplomatske misije i konzularni uredi

1. Službenici diplomatskih misija i konzularnih ureda jedne ugovorne stranke, kao i osobe izaslane radi zaposlenja u diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu u privatnoj službi tih službenika podliježu zakonodavstvu države šiljateljice.
2. Svi zaposlenici na koje se odnosi stavak 1. ovog članka podliježe zakonodavstvu države primateljice, ako se radi o lokalnim zaposlenicima. Oni mogu izabrati zakonodavstvo stranke koja ih zapošljava u roku od tri mjeseca nakon dana zapošljavanja, pod uvjetom da su državljani te stranke.
3. Osobe na koje se ne odnosi stavak 1. i 2. ovog članka, podliježu zakonodavstvu države primateljice.

Članak 12.

Iznimke

Nadležna se tijela ugovornih stranaka mogu, na zahtjev zaposlenika i njegovog poslodavca, dogovoriti o iznimkama od odredaba članka 7. do 11. ovog Ugovora u odnosu na primjenu zakonodavstva na neku osobu ili skupine osoba.

DIO III.
POSEBNE ODREDBE

ODJELJAK I.
DAVANJA ZA BOLEST I MAJČINSTVO

Članak 13.
Zbrajanje razdoblja osiguranja

Uvjetuje li zakonodavstvo jedne od ugovornih stranaka pravo na davanje navršetkom razdoblja osiguranja, nadležni nositelj te ugovorne stranke uzima u obzir razdoblja osiguranja navršena prema zakonodavstvu druge ugovorne stranke, u mjeri u kojoj se ne poklapaju, kao da su ta razdoblja osiguranja navršena prema zakonodavstvu prve ugovorne stranke.

Članak 14.
**Korištenje zdravstvenih usluga prilikom rada ili boravka na teritoriju
druge ugovorne stranke**

1. Ako stanje osiguranika, izaslanog od strane njegova poslodavca privremeno u drugu ugovornu stranku da obavi određeni posao, i članova njegove obitelji koji s njim borave, zahtijeva liječenje, oni ostvaruju davanja iz osiguranja za slučaj bolesti ili majčinstva u punom opsegu, a na teret nadležnog nositelja ugovorne stranke na čijem teritoriju je sjedište poslodavca.
2. Ako stanje osoba, prijavljenih u svojstvu osiguranika prema zakonodavstvu jedne ugovorne stranke, i članova njihovih obitelji koji s njima prebivaju, zahtijeva hitne zdravstvene usluge tijekom njihova privremenog boravka na području druge ugovorne stranke, oni ostvaruju davanja iz osiguranja za slučaj bolesti i majčinstva na teret nadležnog nositelja ugovorne stranke u kojoj je osoba o kojoj se radi osigurana.
3. Ako osobe, prijavljene kao osiguranici prema zakonodavstvu jedne ugovorne stranke, i članovi obitelji koji s njima prebivaju, odu na teritorij druge ugovorne stranke za vrijeme korištenja davanja iz osiguranja za slučaj bolesti ili majčinstva koje im pruža nadležni nositelj prve ugovorne stranke, oni i nadalje zadržavaju pravo na davanja, pod uvjetom da osoba o kojoj se radi pribavi suglasnost nadležnog nositelja prije promjene boravka. Zahtjev za davanje suglasnosti će se odbiti ako iz medicinskog izvješća, podnesenog nadležnom nositelju, proizilazi da stanje te osobe ne dopušta putovanje u drugu ugovornu stranku. Suglasnost se može dati i naknadno u skladu s pravnim propisima koje nadležni nositelj primjenjuje.
4. Stjecanje prava, trajanje davanja i svojstvo članova obitelji koji mogu ostvariti pravo, određuje se primjenom zakonodavstva ugovorne stranke na čijem teritoriju je osoba osigurana, dok se opseg i način pružanja davanja određuje u skladu sa zakonodavstvom ugovorne stranke na čijem teritoriju korisnik boravi.

Članak 15.
Davanja iz zdravstvenog osiguranja članovima obitelji osiguranika

1. Članovi obitelji osobe koja ima pravo na zdravstvenu zaštitu prema zakonodavstvu ugovorne stranke prema kojem je osoba zdravstveno osigurana, ostvarit će pravo na davanja iz zdravstvenog osiguranja i osiguranja za slučaj majčinstva samo ako te osobe nemaju pravo na davanja prema zakonodavstvu ugovorne stranke na čijem teritoriju prebivaju.
2. Kada članovi obitelji na koje se odnosi stavak 1. ovoga članka privremeno borave na području nadležnog nositelja, koriste zdravstvene usluge u skladu s odredbama zakonodavstva koje nadležni nositelj primjenjuje.

3. Troškove davanja iz zdravstvenog osiguranja snosi nadležni nositelj kod kojeg je osoba osigurana.
4. Stjecanje prava, trajanje davanja i svojstvo članova obitelji koji mogu ostvariti pravo, određuje se u skladu sa zakonodavstvom koje primjenjuje nadležni nositelj kod kojeg je osoba osigurana, dok se opseg i način pružanja davanja određuje u skladu sa zakonodavstvom koje primjenjuje nositelj mjesta prebivališta.

Članak 16.

Davanja iz zdravstvenog osiguranja umirovljenicima

1. Umirovljenici koji primaju mirovinu prema zakonodavstvu objiju ugovornih stranaka, kao i članovi njihovih obitelji, ostvaruju prava iz zdravstvenog osiguranja prema zakonodavstvu ugovorne stranke na čijem teritoriju prebivaju, kao da primaju davanja samo prema zakonodavstvu te ugovorne stranke. Troškove davanja snosi nadležni nositelj mjesta prebivališta.
2. Korisniku koji je ostvario mirovinu samo prema zakonodavstvu jedne od ugovornih stranaka, a koji prebiva na teritoriju druge ugovorne stranke, kao i članovima njegove obitelji, davanja iz zdravstvenog osiguranja pruža nositelj mjesta prebivališta, a na teret nadležnog nositelja ugovorne stranke u kojoj je osiguranik ostvario mirovinu.
3. Osobe koje su ostvarile mirovinu samo prema zakonodavstvu jedne ugovorne stranke i koje privremeno borave na teritoriju druge ugovorne stranke, hitne zdravstvene usluge koriste na teret nadležnog nositelja ugovorne stranke čiju mirovinu umirovljenik prima. Osobe koje su stekle mirovinu ili naknadu prema zakonodavstvu obje ugovorne stranke, kao i članovi njihovih obitelji koji s njima prebivaju, za vrijeme kada privremeno borave na području druge ugovorne stranke ostvaruju pravo na davanja iz zdravstvenog osiguranja na teret nadležnog nositelja ugovorne stranke na čijem području borave i prema propisima koji za njih vrijede.
4. U svrhu primjene stavka 2. ovog članka, stjecanje prava na davanja iz zdravstvenog osiguranja, trajanje davanja i svojstvo članova obitelji koji mogu ostvariti pravo na davanja, određuje se u skladu sa zakonodavstvom ugovorne stranke koja isplaćuje mirovinu, dok se opseg i način pružanja davanja određuje u skladu sa zakonodavstvom ugovorne stranke u kojoj umirovljenik prebiva.

Članak 17.

Proteze, pomagala i zdravstvena davanja veće vrijednosti

Proteze, pomagala i druga zdravstvena davanja veće vrijednosti označena na popisu koji se nalazi u dodatku Administrativnog sporazuma pružaju se, osim u hitnim slučajevima, na temelju suglasnosti nadležnog nositelja kod kojeg je osoba o kojoj se radi osigurana.

Članak 18.

Naknada za slučaj nesposobnosti za rad

1. Naknadu za slučaj nesposobnosti za rad, pružat će nadležni nositelj u skladu s odredbama zakonodavstva koje taj nositelj primjenjuje.
2. Propisuje li zakonodavstvo jedne ugovorne stranke da se svota naknade za slučaj nesposobnosti za rad određuje ovisno o broju članova obitelji, nadležni će nositelj uzeti u obzir članove obitelji koji prebivaju na teritoriju druge ugovorne stranke.

Članak 19.
Naknada troškova

Troškove pruženih zdravstvenih davanja, nastale u slučajevima predviđenima u člancima 14., 15., 16., 17., 25. i 29. ovog Ugovora, naknadit će nadležni nositelj kod kojeg je osoba osigurana, nositelju one ugovorne stranke koji pruža davanja, u skladu s postupkom ugovorenim Administrativnim sporazumom.

ODJELJAK II.
DAVANJA ZA INVALIDNOST, STAROST I NADŽIVJELE
ČLANOVE OBITELJI

Članak 20.
Zbrajanje razdoblja osiguranja

1. Uvjetuje li zakonodavstvo jedne ugovorne stranke pravo na davanje izvršenim razdobljima osiguranja, nadležni nositelj te ugovorne stranke uzima u obzir razdoblja osiguranja izvršena prema zakonodavstvu druge ugovorne stranke, u mjeri u kojoj se ne poklapaju, kao da su to razdoblja osiguranja izvršena prema zakonodavstvu prve ugovorne stranke.
2. Ako osoba ne ispunjava uvjete za stjecanje prava na davanje prema odredbama ovog članka, ugovorne stranke će uzeti u obzir razdoblja osiguranja izvršena u trećoj državi s kojom su obje ugovorne stranke sklopile ugovor o socijalnom osiguranju, u mjeri u kojoj se razdoblja ne poklapaju.
3. Uvjetuje li zakonodavstvo jedne od ugovornih stranaka pravo na određena davanja izvršetkom određenog razdoblja u zanimanju obuhvaćenom posebnim sustavom ili u određenom zanimanju ili zaposlenju, samo razdoblja izvršena u tom odgovarajućem sustavu, ili u slučaju da takav sustav ne postoji, u istom zanimanju ili u istom zaposlenju, ovisno o slučaju, uzet će se u obzir za stjecanje prava na takva davanja, prema zakonodavstvu druge ugovorne stranke. Ipak, u slučaju da takvo razdoblje nije izvršeno prema zakonodavstvu druge ugovorne stranke, uzet će se u obzir razdoblja osiguranja izvršena u općem sustavu.
4. Uvjetuje li zakonodavstvo jedne ugovorne stranke da je osoba ili, u slučaju davanja nadživjelim članovima obitelji, preminula osoba, podlijegala tom zakonodavstvu u trenutku nastanka osiguranog slučaja, smatrat će se da je taj uvjet ispunjen ako je ta osoba ili preminula osoba, ovisno o slučaju, u tom vremenu podlijegala zakonodavstvu druge ugovorne stranke ili, u nedostatku toga, ako ta osoba ili nadživjeli član obitelji mogu podnijeti zahtjev za odgovarajuća davanja, prema zakonodavstvu druge ugovorne stranke.
5. Određuje li zakonodavstvo jedne ugovorne stranke da se razdoblje primanja uzima u obzir za stjecanje prava na davanje, nadležna ustanova te stranke će u tu svrhu uzeti u obzir svako razdoblje tijekom kojeg se mirovina isplaćivala prema zakonodavstvu druge ugovorne stranke.
6. Prigodom određivanja uvjeta u odnosu na pravo na davanje, uzet će se u obzir dan početka prvog zaposlenja na području druge ugovorne stranke.
7. Određuje li zakonodavstvo jedne ugovorne stranke da se davanja određuju na temelju prosječnih zarada koje odgovaraju cijelom ili dijelu razdoblja osiguranja, nadležni nositelj te ugovorne stranke, radi određivanja prosječne zarade koju će uzeti u obzir za određivanje pripadajućih davanja, uzima u obzir samo zarade koje odgovaraju razdobljima osiguranja, izvršenima prema zakonodavstvu koje on primjenjuje.

Članak 21. Određivanje davanja

1. Ako osoba podliježe ili je naizmjenično podlijeerala zakonodavstvu obiju ugovornih stranaka, nositelj svake od ugovornih stranaka određuje, u skladu sa zakonodavstvom koje on primjenjuje, ispunjava li osoba ili nadživjeli članovi njezine obitelji uvjete za priznanje prava na davanje, rukovodeći se, ovisno o slučaju, o odredbama članka 20. ovog Ugovora.
2. Ispunjava li osoba uvjete, prema zakonodavstvu jedne ugovorne stranke, bez obzira na odredbe članka 20. ovog Ugovora, nadležni nositelj te ugovorne stranke određuje davanja isključivo na temelju razdoblja osiguranja navršenih prema zakonodavstvu koje on primjenjuje.
3. Ispunjava li osoba uvjete prema zakonodavstvu jedne ugovorne stranke isključivo primjenom odredaba članka 20. ovog Ugovora, nadležni nositelj te ugovorne stranke odredit će davanje na sljedeći način:
  - (a) nadležni nositelj određuje teoretsku svotu pripadajućih davanja kao da su sva razdoblja osiguranja navršena prema zakonodavstvu obiju ugovornih stranaka bila navršena isključivo prema zakonodavstvu koje taj nositelj primjenjuje;
  - (b) usprkos tome, u slučaju davanja čija svota ne ovisi o dužini navršenih razdoblja, ta će svota biti uzeta kao teoretska svota na koju se odnosi prethodna točka;
  - (c) nadležni nositelj potom određuje stvarnu svotu davanja koje osobi pripada na temelju teoretske svote određene u skladu s točkama (a) ili (b) ovog stavka, ovisno o slučaju, i to razmjerno odnosu između razdoblja navršenih prije nastanka osiguranog slučaja prema zakonodavstvu koje primjenjuje i zbroja razdoblja navršenih prije nastanka osiguranog slučaja, prema zakonodavstvu obiju ugovornih stranaka.
  - (d) Davanja koja zamjenjuju te mirovine bit će određena primjenom odredaba točaka (a), (b) i (c).
  - (e) Ako zbroj razdoblja navršenih prema zakonodavstvu obiju ugovornih stranaka prije nastanka osiguranog slučaja, prelazi najdulje razdoblje određeno prema zakonodavstvu jedne ugovorne stranke za stjecanje punog davanja, ustanova te stranke će, primjenjujući odredbe točke (a) ovog stavka, uzeti u obzir to najdulje razdoblje umjesto zbroja navršenih razdoblja, bez obveze da pruži davanje više od punog davanja predviđenog zakonodavstvom koje primjenjuje.
4. Nadležni nositelj jedne od ugovornih stranaka neće primijeniti odredbe prethodnih stavaka ovoga članka u slučaju ako je, prema zakonodavstvu koje on primjenjuje, moguće utvrđivanje iste ili veće svote davanja samo na osnovi razdoblja osiguranja navršenog prema zakonodavstvu koje taj nositelj primjenjuje.

Članak 22. Razdoblje osiguranja kraće od jedne godine

1. Usprkos odredbama članka 21., ako je ukupno trajanje razdoblja osiguranja navršeno prema zakonodavstvu jedne ugovorne stranke kraće od jedne godine, i ako samo na temelju tog razdoblja nije moguće steći pravo na davanje prema tom zakonodavstvu, nositelj te ugovorne stranke nije obvezan pružiti davanje u odnosu na spomenuta razdoblja.

2. U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, nadležni nositelj druge ugovorne stranke određuje mirovinu uzimajući u obzir razdoblja osiguranja, kao da su ta razdoblja navršena prema zakonodavstvu koje on primjenjuje.

ODJELJAK III. POGREBNI TROŠKOVI

Članak 23.

Zbrajanje razdoblja osiguranja i stjecanje pogrebnih troškova

1. Uvjetuje li zakonodavstvo jedne ugovorne stranke pravo na davanja navršenim razdobljima osiguranja, nadležna će ustanova te stranke uzeti u obzir razdoblja navršena prema zakonodavstvu druge ugovorne stranke, u mjeri u kojoj se ne poklapaju, kao da su to razdoblja osiguranja navršena prema zakonodavstvu prve stranke.
2. Umre li osoba osigurana prema zakonodavstvu jedne ugovorne stranke, na teritoriju druge ugovorne stranke, smatrat će se da je umrla na teritoriju ugovorne stranke u kojoj je osigurana i u kojoj ispunjava uvjete za naknadu pogrebnih troškova.
3. Postoji li, primjenom ovog Ugovora, pravo na naknadu pogrebnih troškova prema zakonodavstvu objiju ugovornih stranaka:
  - (a) davanje će pripadati samo prema zakonodavstvu ugovorne stranke na čijem je teritoriju smrt nastupila; ili
  - (b) ako smrt nije nastupila na teritoriju ugovornih stranaka, davanje će pripadati samo prema zakonodavstvu ugovorne stranke prema kojem je osoba posljednji puta bila osigurana prije smrti koja predstavlja temelj za ostvarivanje prava.

ODJELJAK IV. PROFESIONALNE BOLESTI I NESREĆE NA POSLU

Članak 24.

Izloženost istom riziku u objema ugovornim strankama

1. Izbije li profesionalna bolest nakon što je osoba na teritoriju objiju ugovornih stranaka obavljala zanimanje koje je moglo uzrokovati tu bolest, davanja koja ona ili nadživjeli članovi njezine obitelji mogu ostvariti priznat će se prema zakonodavstvu ugovorne stranke u kojoj su uvjeti ispunjeni, rukovodeći se, ovisno o slučaju, odredbama stavaka od 2. do 4. ovoga članka.
2. Uvjetuje li zakonodavstvo jedne ugovorne stranke stjecanje davanja utemeljenih na profesionalnoj bolesti time da bolest o kojoj se radi bude prvo ustanovljena na njezinom teritoriju, smatrat će se da je tom zahtjevu udovoljeno, ako je bolest prvi puta ustanovljena na teritoriju druge ugovorne stranke.
3. Uvjetuje li zakonodavstvo jedne ugovorne stranke stjecanje davanja utemeljenih na profesionalnoj bolesti time da bolest o kojoj se radi bude ustanovljena u određenom razdoblju nakon prestanka obavljanja posljednjeg zanimanja koje je moglo uzrokovati tu bolest, nadležni nositelj te ugovorne stranke će, nakon utvrđivanja razdoblja u kojem je na teritoriju druge ugovorne stranke došlo do izbijanja bolesti, uzimati u obzir svako slično zanimanje koje je osoba obavljala na teritoriju druge ugovorne stranke, kao da ga je obavljala prema zakonodavstvu prve ugovorne stranke.

4. Ovisi li prema zakonodavstvu jedne ugovorne stranke stjecanje prava na davanja utemeljenih na profesionalnoj bolesti izričito ili prešutno o uvjetu da je osoba obavljala zanimanje koje je moglo uzrokovati bolest o kojoj se radi u određenom razdoblju, nadležni nositelj te ugovorne stranke tijekom pogoršanja uzima u obzir razdoblja tijekom kojih je osoba obavljala takvo zanimanje na teritoriju druge ugovorne stranke.

Članak 25.

Prebivanje ili boravak u drugoj ugovornoj stranci

Osobe koje su pretrpjele nesreću na poslu ili kod kojih je nastupila profesionalna bolest, a prebivaju ili borave na teritoriju druge ugovorne stranke, koriste zdravstvene usluge prema zakonodavstvu ugovorne stranke na čijem teritoriju prebivaju ili borave, a na teret nadležnog nositelja.

Članak 26.

Pogoršanje profesionalne bolesti

Kada se stanje osobe, koja se liječila od profesionalne bolesti, prema zakonodavstvu jedne ugovorne stranke, pogorša tijekom njezina prebivanja na teritoriju druge ugovorne stranke, primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) ako osoba, kod koje je izbila profesionalna bolest, ne obavlja zanimanje prema zakonodavstvu druge ugovorne stranke, koje je moglo uzrokovati ili pogoršati bolest o kojoj se radi, nadležna ustanova prve ugovorne stranke snosi troškove davanja, uzimajući u obzir stupanj pogoršanja, u skladu s odredbama zakonodavstva koje primjenjuje;
- (b) ako je osiguranik obavljao takvo zanimanje na teritoriju druge ugovorne stranke, nadležni nositelj prve ugovorne stranke snosi troškove davanja, ne uzimajući u obzir stupanj pogoršanja, u skladu s odredbama koje primjenjuje; nadležni nositelj druge ugovorne stranke pruža osobi davanje u svoti jednakoj razlici između svote davanja koja pripada poslije pogoršanja prema zakonodavstvu koje on primjenjuje i svote davanja koja bi pripadala prije pogoršanja.

ODJELJAK V.

DAVANJE ZA NEZAPOSLENOST

Članak 27.

Zbrajanje razdoblja osiguranja

1. Uvjetuje li zakonodavstvo jedne ugovorne stranke pravo na davanja navršenim razdobljima osiguranja, nadležna ustanova te stranke uzet će u obzir razdoblja osiguranja navršena prema zakonodavstvu druge ugovorne stranke, u mjeri u kojoj se ne poklapaju, kao da su to razdoblja osiguranja navršena prema zakonodavstvu prve stranke.
2. Visina, trajanje i isplata davanja utvrđuje se prema zakonodavstvu nadležnog nositelja koji priznaje pravo na davanje.
3. Odredba članka 5. ovog Ugovora ne odnosi se na novčana davanja za slučaj nezaposlenosti.

DIO IV.
RAZNE ODREDBE

Članak 28.

Administrativni sporazumi i suradnja

1. Nadležna tijela obiju ugovornih stranaka će sklopiti Administrativni sporazum i poduzeti druge mjere za primjenu ovog Ugovora.
2. Nadležna tijela obiju ugovornih stranaka će dostavljati jedna drugoj što je prije moguće sve podatke o mjerama poduzetim za primjenu ovog Ugovora i obavijesti o izmjenama njihovog nacionalnog zakonodavstva ako te izmjene utječu na primjenu ovog Ugovora.
3. Nadležna tijela obiju ugovornih stranaka će odrediti tijela za vezu radi olakšavanja primjene ovog Ugovora.
4. Nadležna tijela i nositelji dviju ugovornih stranaka će jedna drugoj pružati pravnu pomoć u svezi sa svakim predmetom koji se odnosi na primjenu ovog Ugovora, kao da se predmet odnosi na primjenu vlastitog zakonodavstva. Takva je pomoć besplatna.
5. Svaki podatak o osobi koji jedna ugovorna stranka dostavlja drugoj u skladu s ovim Ugovorom i u svrhu njegove primjene, smatrat će se tajnim i koristit će se isključivo u svrhu provedbe ovog Ugovora i zakonodavstva na koje se ovaj Ugovor primjenjuje.

Članak 29.

Liječnički pregled

1. Liječnički pregledi kojima se utvrđuje stupanj nesposobnosti za rad osoba koje prebivaju ili borave na području jedne ugovorne stranke, propisani zakonodavstvom te ugovorne stranke, obavit će nositelj mjesta prebivališta ili boravka na zahtjev i na teret nadležnog nositelja.
2. Ako su liječnički pregledi potrebni radi primjene zakonodavstva obiju ugovornih stranaka, obavit će ih nositelj mjesta prebivališta ili boravka te osobe, a troškove liječničkih pregleda snosit će nositelj koji je obavio pregled.

Članak 30.

Službeni jezik

1. Pri primjeni ovog Ugovora, tijela i nositelji dviju ugovornih stranaka mogu se obraćati jedni drugima na njihovim službenim jezicima.
2. Niti jedan zahtjev ni isprava ne smije biti odbijena na temelju toga što je napisana na službenom jeziku druge ugovorne stranke.

Članak 31.

Izuzeće od pristojbi i ovjere

1. Ako je, prema zakonodavstvu jedne ugovorne stranke, svaka potvrda ili druga isprava, koja se podnosi prema zakonodavstvu te stranke, izuzeta, bilo u cijelosti ili djelomično, od poreza, zakonskih, konzularnih ili upravnih pristojbi, to će se izuzeće primijeniti i na svaku potvrdu ili ispravu koja se podnosi prema zakonodavstvu druge ugovorne stranke ili u skladu s ovim Ugovorom.
2. Sve izjave, isprave i potvrde bilo koje vrste koje treba pribaviti za namjenu ovog Ugovora izuzete su od ovjere diplomatskih i konzularnih tijela.

Članak 32.
Podnošenje zahtjeva ili žalbe

1. Zahtjevi ili žalbe u vezi isplate davanja i određivanja prava na davanje koje bi, u svrhe zakonodavstva bilo koje od ugovornih stranaka, trebalo podnijeti u određenom roku nositelju jedne ugovorne stranke, smatrat će se da su podnesene t om nositelju ako su u istom roku podnesene odgovarajućem nositelju druge ugovorne stranke. Isto će se odnositi i na ostale molbe, zahtjeve i žalbe.
2. Zahtjev za davanje, podnesen prema zakonodavstvu jedne ugovorne stranke, smatra se također i zahtjevom za odgovarajuće davanje, prema zakonodavstvu druge ugovorne stranke, ako je davanje predviđeno ovim Ugovorom.
3. Ako je zahtjev iz stavka 1. i 2. ovoga članka podnesen nositelju koji nije nadležan, mora se neodgodivo proslijediti nadležnom nositelju.

Članak 33.
Odgovornost za štetu treće strane

Prima li osoba davanja prema zakonodavstvu jedne ugovorne stranke na temelju ozljede uzrokovane ili nastale na području druge ugovorne stranke, prava nositelja koji je obvezan isplaćivati ta davanja, u odnosu prema trećoj strani odgovornoj za naknadu štete, uređuju se na sljedeći način:

- (a) nositelj koji je obvezan isplaćivati davanja prema zakonodavstvu koje se primjenjuje zamjenjuje korisnika u odnosu na prava prema trećoj strani; druga ugovorna stranka priznaje tu zamjenu.
- (b) ima li spomenuti nositelj neposredno pravo u odnosu na treću stranu, to pravo priznaje druga ugovorna stranka.

Članak 34.
Povrat nepripadajućih isplata

1. Ako je, prigodom određivanja ili revizije invalidskog ili starosnog davanja, ili davanja nadživjelim članovima obitelji, prema odredbama ovog Ugovora, nositelj jedne ugovorne stranke isplatio za određeno razdoblje korisniku svotu veću od pripadajuće, on može tražiti od nositelja druge ugovorne stranke nadležnog za isplatu odgovarajućih davanja toj o sobi, da oduzme preplaćenu svotu od zaostataka koje joj za isto to razdoblje duguje. Posljednji navedeni nositelj će doznačiti oduzetu svotu nositelju vjerovniku. Ako dug nije moguće namiriti na ovaj način, primjenjuju se sljedeće odredbe.
2. Ako je nositelj jedne ugovorne stranke isplatio korisniku svotu veću od pripadajuće, taj nositelj može, u skladu s uvjetima i u mjeri dopuštenoj zakonodavstvom koje on primjenjuje, zatražiti od nositelja druge ugovorne stranke, nadležnog za isplatu davanja toj osobi, da oduzme preplaćenu svotu od obroka koje mu isplaćuje. Posljednji navedeni nositelj će oduzeti tu svotu u mjeri dopuštenoj zakonodavstvom koje on primjenjuje, kao da je sam izvršio preplatu, i doznačiti tako oduzetu svotu nositelju vjerovniku.
3. Ako je nositelj jedne ugovorne stranke isplatio predujam davanja za razdoblje tijekom kojeg korisnik ima pravo na odgovarajuće davanje, prema zakonodavstvu druge ugovorne stranke, nositelj prve ugovorne strane može zatražiti od nositelja druge ugovorne stranke da oduzme svotu predujma od zaostataka koje korisniku pripadaju za isto razdoblje i da ih doznači izravno nositelju prve ugovorne stranke.

Članak 35. Valuta plaćanja

1. Isplata svakog davanja prema ovom Ugovoru obavlja se u valuti ugovorne stranke čija nadležni nositelj obavlja isplatu.
2. Ako korisnik davanja ima prebivalište u drugoj ugovornoj stranci ili u trećoj državi, davanja se isplaćuju u konvertibilnoj valuti.
Način obračuna i utvrđivanje tečaja uredit će se Administrativnim sporazumom.
3. Ako je, prema ovom Ugovoru, nositelj jedne ugovorne stranke dužan nadoknaditi troškove za davanja koje je pružio nositelj druge ugovorne stranke, njegova će obveza biti izražena u valuti druge ugovorne stranke. Prvi nositelj može valjano podmiriti obvezu u toj valuti, osim ako su se nadležna tijela ugovornih stranaka dogovorila o drugačijem načinu nadoknade.

Članak 36. Rješavanje sporova

1. Nadležna tijela obiju ugovornih stranaka će poduzeti potrebne mjere da međusobnim dogovorom riješe svaki spor u svezi s tumačenjem i primjenom ovog Ugovora.
2. Ako spor nije moguće riješiti na način iz stavka 1. ovog članka u roku od šest mjeseci, bit će podnesen, na zahtjev nadležnog tijela jedne ugovorne stranke, arbitražnom sudu koji će biti sastavljen na sljedeći način:
  - (a) u svrhu rješavanja spora od strane arbitražnog suda, vlada svake ugovorne stranke će imenovati arbitražnog suca u roku od šest mjeseci od primitka zahtjeva za arbitražnim suđenjem. Dva arbitražna suca će imenovati trećega, koji ne smije biti državljanin niti jedne od ugovornih stranaka (u roku od dva mjeseca od dana na koji je vlada ugovorne stranke, koja je posljednja imenovala arbitražnog suca, obavijestila vladu druge ugovorne stranke o imenovanju);
  - (b) ako, u određenom roku, vlada niti jedne ugovorne stranke ne imenuje arbitražnog suca, vlada druge ugovorne stranke može zatražiti od predsjednika Međunarodnog suda pravde ili, u slučaju da je on državljanin jedne od ugovornih stranaka, od dopredsjednika ili sljedećeg po položaju suca tog Suda, koji nije državljanin niti jedne od ugovornih stranaka, da obavi imenovanje. Na isti način će se postupiti na zahtjev vlade jedne od ugovornih stranaka, ako se dva mirovna suca ne mogu dogovoriti oko imenovanja trećeg mirovnog suca.
3. Arbitražni sud odlučuje većinom glasova na osnovi ugovora koji postoje između ugovornih stranaka i na osnovi općih načela međunarodnog prava. Njegove su odluke obvezujuće i konačne. Svaka ugovorna stranka snosi troškove svog člana, kao i troškove zastupanja u postupku pred arbitražnim sudom. Troškove za predsjednika i ostale troškove snose ugovorne stranke u jednakim dijelovima. U svemu ostalom arbitražni sud sam uređuje svoj postupak.

DIO V. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 37. Prijelazne odredbe

1. Na temelju ovog Ugovora ne mogu se steći prava za bilo koje razdoblje prije njegova stupanja na snagu.
2. Sva razdoblja osiguranja navršena prema zakonodavstvu jedne ugovorne stranke prije stupanja na snagu ovog Ugovora, uzimaju se u obzir u svrhu stjecanja prava na temelju ovog Ugovora.

3. Uz primjenu stavka 1. ovog članka, prema ovom Ugovoru stječu se prava na temelju osiguranog slučaja koji je nastupio prije njegova stupanja na snagu.
4. Davanja pripadajuća isključivo prema ovom Ugovoru bit će priznata na zahtjev zainteresirane osobe u skladu s odredbama ovog Ugovora, s datumom ostvarivanja prava od dana stupanja na snagu ovog Ugovora, osim ako su ona već ranije bila iskorištena u obliku jednokratne isplate.
5. Ako je zahtjev, na koji se odnosi stavak 4. ovog članka, podnesen unutar dvije godine, poslije stupanja na snagu ovog Ugovora, prava koja se temelje na ovom Ugovoru priznat će se od tog dana, a odredbe zakonodavstava ugovornih stranaka u svezi s pravima koja nisu ostvarena ili su zastarjela neće se primijeniti u odnosu na osobu o kojoj se radi. Ako je zahtjev podnesen dvije godine nakon stupanja na snagu Ugovora, uzet će se u obzir datum podnošenja zahtjeva.

Članak 38. **Stupanje Ugovora na snagu**

1. Ugovorne stranke obavijestit će jedna drugu u pisanom obliku, diplomatskim putem o provedbi odgovarajućih postupaka, propisanih unutarnjim pravnim propisima obiju ugovornih stranaka, potrebnih za stupanje na snagu ovog Ugovora.
2. Ovaj Ugovor stupa na snagu prvoga dana trećeg mjeseca, nakon mjeseca u kojem je primljena posljednja obavijest iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 39. **Trajanje Ugovora**

Ovaj Ugovor se sklapa na neodređeno vrijeme. Svaka ugovorna stranka može ovaj Ugovor otkazati u pisanom obliku, diplomatskim putem, najkasnije šest mjeseci prije isteka tekuće kalendarske godine. Ugovor prestaje istekom tekuće kalendarske godine.

Članak 40. **Očuvanje prava**

1. U slučaju prestanka ovog Ugovora, bit će očuvana sva prava stečena prema njegovim odredbama.
2. U slučaju prestanka ovog Ugovora započeti postupci za ostvarivanje prava završit će se prema odredbama ovog Ugovora.

Sastavljeno u Zagrebu, na dan 12. lipnja 2006, u dva izvornika, svaki na turskom i hrvatskom jeziku, od kojih je svaki jednako vjerodostojan.

ZA REPUBLIKU TURSKU

ZA REPUBLIKU HRVATSKU

Dicle Kopuz
veleposlanica Republike Turske
u Republici Hrvatskoj

Branko Vukelic
ministar gospodarstva,
rada i poduzetništva